

น.อ.
อ.น.น.
๒๗.๑๑.๕๕

บันทึกข้อความ

ต.ท.ป.ค.	๖๙๐
วันที่	๒๗.๑๑.๕๕
วันที่	๒๗.๑๑.๕๕
เวลา	๑๔.๔๕ น.

ส่วนราชการ สน.ปท. (สกล.) โทร. ๐ - ๒๖๒๙ - ๘๓๐๖ - ๑๔ ต่อ ๒๐๓ โทรสาร ๐ - ๒๖๒๙ -
ที่ มท ๐๓๑๐.๔/ว ๓๗/๐๖ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การเตรียมการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

เรียน ร.อ.ปค. อ.อ.ว.ปค. ผอ.สน. ทน.ผต.ปค. ผชช. ผช.ลธ.ศอ.บต.(ปค.) ผอ.กอง ผอ.ศส.ป. ทน.กต.ภ. และ ทน.กพร.

ด้วย สลค. มีหนังสือถึง ร.มว.มท. แจ้งว่า รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้เสนอเรื่อง การเตรียมการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไปเพื่อดำเนินการ และ ครม. ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕ โดย ๑) รับทราบบัญชีเรื่องที่จะต้องดำเนินการ ๒) มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับดูแลให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินการตามบัญชีดังกล่าวให้เรียบร้อยและทันเวลาตามที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่กำหนด และ ๓) มอบหมายให้คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ ๓ คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปด้านระบบราชการ กฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ประสานฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการตามบัญชีดังกล่าว และให้รายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ ๆ รวม ๓ ข้อตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เสนอ และ มท. แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาศึกษา ตรวจสอบ บัญชีดังกล่าวและเตรียมดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การเตรียมการในส่วนของ ปค. เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และเป็นไปตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕ จึงขอให้พิจารณา ศึกษา ตรวจสอบ บัญชีดังกล่าวและเตรียมดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดรายละเอียดได้ที่ www.law.moi.go.th หัวข้อ “หนังสือเวียนที่สำคัญ” เรื่อง “การเตรียมการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่”

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ร.ต.ท.

(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)

อปค.

บัญชีการเตรียมการและดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ (กรรมการปกครอง)

๑. กฎหมายที่ต้องจัดทำ แต่ไม่มีกำหนดเวลา จำนวน ๖ เรื่อง ประกอบด้วย

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
๑.	กฎหมายสิทธิชุมชนในการจัดการศิลปวัฒนธรรม	มาตรา๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (๑) อนุรักษ์ฟื้นฟูหรือส่งเสริมภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ (๒) จัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ (๓) เข้าซื้อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชนหรือวงวนการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็วทั้งนี้หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ (๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่งหมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย	-		สธ.	-	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
		มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ฟื้นฟู และ ส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (๒) อนุรักษ์คุ้มครองบำรุงรักษาฟื้นฟูบริหารจัดการและใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนโดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ	-				
๒.	กฎหมายสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	๔๓, ๕๗	-	ทส. มท.	สธ.	-	
๓.	กฎหมายสิทธิชุมชนในการจัดการผลประโยชน์ชุมชน	๔๓, ๕๗	-	พม. มท.	สธ.	-	
๔.	กฎหมายสิทธิชุมชนในการจัดการสวัสดิการชุมชน	๔๓, ๕๗	-	พม. มท.	สธ.	-	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานมท.	หน่วยงานปค.	หมายเหตุ
๕.	กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน (กระจายอำนาจ รูปแบบ อปท. การเข้าซื้อ)	มาตรา ๒๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นทั้งนี้ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้จำนวนและความหนาแน่นของประชากรและพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน มาตรา ๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่	-	มท. สร. (ก.ก.ถ.)	สธ.	-	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานมท.	หน่วยงานปค.	หมายเหตุ
		เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้ รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสมรวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวาระหนึ่งได้อย่างเพียงพอในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน กฎหมายตามวาระหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการจัดทำบริการสาธารณะการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาการเงินและการคลังและการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวมการป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์และการป้องกันการก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย	-	มท. สร. (ก.ก.ถ.)	สธ.	-	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
		มาตรา ๒๕๑ การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบการจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ มาตรา ๒๕๒ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย มาตรา ๒๕๓ ในการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบรวมทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วยทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ					

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนด เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
		มาตรา ๒๕๔ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ					
๖.	กฎหมายจัดระบบขยะมูลฝอย	มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ข. ด้านอื่นๆ (๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่นๆได้		มท. ทส.	สธ.	-	

๒. การดำเนินการโดยวิธีอื่นนอกเหนือจากการออกกฎหมาย แต่ไม่มีกำหนดเวลา จำนวน ๑๒ เรื่อง ประกอบด้วย

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
๑.	สิทธิเสรีภาพใดที่ไม่มีกฎหมายห้ามให้ถือว่ามิอยู่	มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มิได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่นบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น	ทันที	ทุกฝ่าย	ทุกหน่วย	ทุกหน่วย	
๒.	สิทธิเสรีภาพใดที่ระบุว่าให้เป็นไปตามกฎหมายลูก แม้ไม่มีกฎหมายลูก กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ก็ให้ใช้สิทธิเสรีภาพนั้นได้และฟ้องร้องรัฐได้	มาตรา ๒๕ วรรคสอง สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติหรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติแม้ยังไม่มีกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับบุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสาม บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญสามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้	ทันที	ทุกฝ่าย	ทุกหน่วย	ทุกหน่วย	ควรริบออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขการใช้สิทธิเสรีภาพเสียก่อน

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนด เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
๓.	สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจะเป็นของรัฐน้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ไม่ได้และต้องไม่เก็บค่าบริการแพง	มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอื่นจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของรัฐรัฐจะกระทำด้วยประการใดให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนหรือทำให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดมิได้ การจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองรัฐต้องดูแลมิให้มีการเรียกเก็บค่าบริการจนเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร การนำสาธารณูปโภคของรัฐไปให้เอกชนดำเนินการทางธุรกิจไม่ว่าด้วยประการใดรัฐต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงการลงทุนของรัฐประโยชน์ที่รัฐและเอกชนจะได้รับและค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากประชาชนประกอบกัน	ทันที	คค. ไอซีที. มท. สศช.	กพน.กพภ. กปน.กปภ.	-	
๔.	คุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ	มาตรา ๗๐ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุขไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐหรือสุขภาพอนามัย	ทันที	พม. มท. สมช.	ปค.	สน.มน.	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
๕.	วางแผนการใช้ที่ดิน	มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินทรัพยากรน้ำและพลังงานดังต่อไปนี้ (๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ทันที	กษ. มท.	ทด.	-	
๖.	ผังเมือง	มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินทรัพยากรน้ำและพลังงานดังต่อไปนี้ (๒) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพรวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่	ทันที	มท.	ยผ.	-	
๗.	การกระจายการถือครองที่ดิน	มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินทรัพยากรน้ำและพลังงานดังต่อไปนี้ (๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มาตรา ๒๕๔ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ข. ด้านอื่นๆ (๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ	ทันที	กษ. มท.	ทด.	-	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
๘.	ไม่แข่งขันกับเอกชน	มาตรา ๗๕ วรรคสองรัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชนเว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมการจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือการจัดทำบริการสาธารณะ	ทันที	ทุกหน่วยงาน	ทุกหน่วย	ทุกหน่วย	
๙	พัฒนาระบบราชการ	มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาคส่วนท้องถิ่นและงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินการจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนรวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็วไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ๆโดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน	ทันที	ก.พ.ร. มท.สร. (ก.ก.ถ.)	ทุกหน่วย	ทุกหน่วย	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
๙.	จัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น มี RIA/ ฟังความเห็นทุกขั้นตอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ลดระบบกรรมการและลดระบบการอนุญาตที่ไม่จำเป็น	มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบรวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชนและนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอนเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้วรัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยเพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีจำเป็นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนและพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง	ทันที	สคก. สลค. ทุกกระทรวง	ทุกหน่วย	ทุกหน่วย	มี พ.ร.ฎ. ทบ ท.ว.น ความจำเป็นฯ แล้ว

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานมท.	หน่วยงานปค.	หมายเหตุ
		มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ค. ด้านกฎหมาย (๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา๗๗และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากลโดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ (๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย (๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย					
๑๐.	ส่งเสริมความเข้าใจในระบบอบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วม	มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆการจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบรวมทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน	ทันที	กกต. มท. สร.ศธ. วธ. พระปกเกล้า	ปค. สด.	สน.ปท. (สกล.)	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานมท.	หน่วยงานปค.	หมายเหตุ
		มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ก. ด้านการเมือง (๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกันและให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด					
๑๑.	การเริ่มลงมือปฏิรูปตามกฎหมายแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ	มาตรา ๒๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศการวัดผลการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้านซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาดำเนินการ ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่งและประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน	๑ ปี นับจากใช้กฎหมายปฏิรูป	สร.ทุกฝ่าย	ทุกหน่วย	สน.ปท.(สกล.)	รอกฎหมายแต่อะไรที่ทำได้ให้ทำไปก่อน

๓. มาตรการปฏิรูปประเทศ (รวมทั้งที่ต้องออกกฎหมาย และการดำเนินการโดยวิธีอื่นๆ)จำนวน ๕ เรื่อง ประกอบด้วย

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนด เวลา	ผู้รับ ผิดชอบ	หน่วยงาน มท.	หน่วยงาน ปค.	หมายเหตุ
๑.	สร้างความเข้าใจในระบอบ ประชาธิปไตย วัฒนธรรม ทางการเมือง การเลือกตั้ง	มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความ เข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้านต่างๆการจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิ ชอบรวมทั้งการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นใดบรรดาที่ อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน มาตรา ๒๕๔ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ก. ด้านการเมือง (๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมทั้งการ ตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยจกยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดย สุจริตที่แตกต่างกันและให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียง ประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด	ทันที	กกต. มท. ศธ. วธ. พระปกเกล้า		สน.ปท. (สกล.)	

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานมท.	หน่วยงานปค.	หมายเหตุ
๒.	ปรับปรุงการบริหารงานบุคคล	มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (๔) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐและสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคลมีความซื่อสัตย์สุจริตกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวมีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา	ทันที	ก.พ. และ ก.ต่างๆ	สธ.	กจ.	ก.ม.
๓.	ปรับปรุงกฎหมายก่อนใช้รธน. ให้เข้ากับมาตรา ๗๗	มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ค. ด้านกฎหมาย (๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากลโดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว	ทันที	สคก. ยธ. ทุกกระทรวง		ทุกหน่วย	ก.ม., มี พ.ร.ฎ. ทบทวนความจำเป็นแล้ว

ที่	กฎหมาย	รธน.มาตรา	กำหนดเวลา	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานมท.	หน่วยงานปค.	หมายเหตุ
		โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็นเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ					
๔.	ตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศ	มาตรา ๒๕๕ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ข. ด้านอื่นๆ (๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั่วประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ	ทันที	มท. กษ.	ทต.	-	
๕.	จัดระบบการจัดการขยะมูลฝอย	มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ข. ด้านอื่นๆ (๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่นๆได้	ทันที	มท. ทส.	สถ.		ก.ม.